

LUONTO- JA MAISEMASELVITYS LÖYTYNLAMMEN ASEMAKAAVA-ALUEELLE

PIEKSÄMÄKI

2019

Ympäristöpalvelut

Latvasilmu osk

Kestävän kehityksen tuottajat

Sisältö

1	Selvityksen tausta ja tavoitteet	2
2	Aineistot	3
2.1	Olemassa olevat aineistot	3
3	Maastotyöt	3
3.1	Maastotöiden aikataulu ja toteutus	3
3.2	Kasvillisuus ja luontotyyppiselvitys	3
3.3	Liito-oravaselvitys	3
3.4	Viitasammakkoselvitys	4
3.5	Lepakkoselvitys	4
3.6	Linnustoselvitys	4
3.7	Muu lajisto	4
3.8	Maisemaselvitys	4
4	Luontokohteiden arvottaminen ja arvoluokitus	5
5	Selvitykseen liittyvät epävarmuustekijät	7
6	Luontoselvityksen tulokset	7
6.1	Alueen geologia ja maaperä	7
6.2	Kasvillisuus ja luontotyypit	9
6.3	Suojelualueet	12
6.4	Luontotyyppikohteiden kuvaukset	12
6.5	Liito-orava	12
6.6	Viitasammakko	13
6.7	Lepakot	13
6.8	Linnusto	13
6.9	Muu lajisto	14
6.10	Aiemmat tiedot merkittävistä tai uhanalaisista lajeista	14
7	Maisemaekologinen selvitys	14
8	Viitteet	17

Työn tilaaja: Pieksämäen kaupunki

Selvityksen laatija: Tuomo Pihlaja, Ympäristöpalvelut, Latvasilmu osk

Kuvien © Tuomo Pihlaja

Pohjakarttojen © MML 11/2019

Kannen kuva: Kaava-alueen mäntyvaltaista kangasmetsää

Raportin päiväys: 3.12.2019

Yhteystiedot:

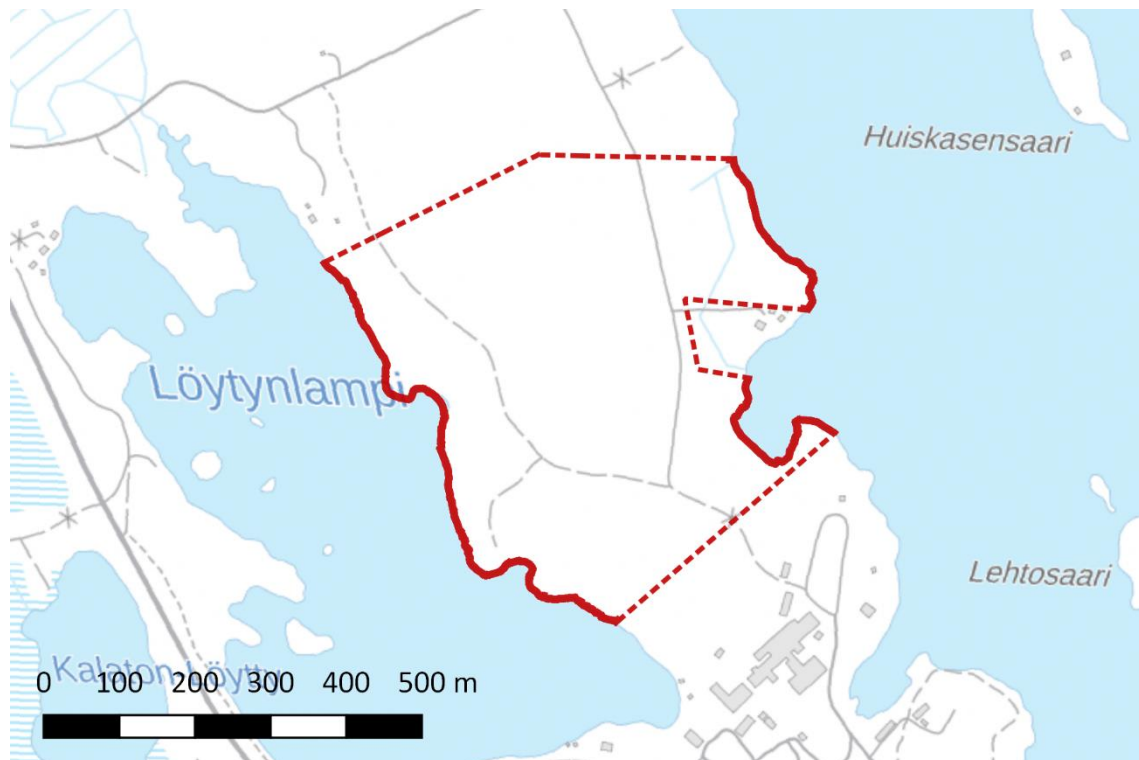
Latvasilmu osk, ymparisto.latvasilmu.fi, 0407321439

1 Selvityksen tausta ja tavoitteet

Pieksämäellä Löytynlammen ja Ala-Siilin väliselle kannakselle ollaan laatimassa asemakaavaa. Kaava-alueen laajuus on noin 24.3 hehtaaria ja se on esitetty kartalla kuvassa 1.

Toimeksiantona oli kaavan laatimista tukevan luonto- ja maisemaselvityksen laatiminen. Tavoitteena oli kerätä riittävät tiedot, jotta kaavan ekologinen kestävyys, luonnonarvojen säilyminen ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen voidaan varmistaa maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla.

Tämän selvityksen maastotyöt tehtiin huhti-heinäkuussa 2019 Maastotyöt suorittivat FM biologi Tuomo Pihlaja ja FT biologi Marjo Pihlaja Latvasilmu osk:sta. Raportin laati Tuomo Pihlaja.

Kuva 1. Löytynlammen asemakaava-alueen rajausta ja sijainti.

Tässä luonto- ja maisemaselvityksessä on laadittu asemakaavaa palvelevalla tasolla olevat selvitykset.

- kallio- ja maaperäselvitys olemassa olevien aineistojen
- maisema- ja virkistysarvot, maiseman sietokyky arvoalueilla
- eläimistö ja kasvillisuus
- luonto- ja lintudirektiivilajit sekä uhanalaiset ja harvinaiset lajit, uhanalaisuusluokitus
- erikseen kartoitetut viitasammakon ja liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat ja lepakkojen esiintyminen sekä direktiivin perhos- ja sudenkorentolajien esiintyminen
- luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat alueet karttarajauksin

2 Aineistot

2.1 Olemassa olevat aineistot

Ennen maastotyötä hankittiin suunnittelualueelta olemassa oleva tieto. Aineistoihin sisältyvät:

- tiedot alueella ja sen lähellä sijaitsevista luonnonsuojelu- ja Natura-alueista: Ympäristöhallinnon paikkatietoaineistot (28.11.2019)
- peruskartta, kallio- ja maaperäkartat: MML ja GTK:n maaperä aineistot (28.11.2019)
- ortoilmakuvat: MML (28.11.2019)
- metsähallituksen valtakunnan metsien inventoinnin vapaa paikkatietoaineisto, tiedot erityisen tärkeistä elinympäristöistä
- ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan havainnot alueelta uhanalaisista lajeista (Etelä-Savon ELY-keskus, 2.12.2019)

3 Maastotyöt

3.1 Maastotöiden aikataulu ja toteutus

Maastotyöt suoritettiin 29.4.2019 ja 9.8.2019 välisellä ajalla. Selvityksissä noudatettiin lajiryhmäkohtaisia ohjeistuksia oikeista inventointiajankohdista huomioiden kevään etenemisen olosuhteet. Maastotyön toteuttivat Tuomo Pihlaja (FM, biologi) (paikkatietoanalyysit, luontotyytit ja kasvillisuus, linnusto, liito-orava ja hyönteiset) ja Marjo Pihlaja (FT, biologi) (lepakot).

3.2 Kasvillisuus ja luontotyyppiselvitys

Alueen arvokkaat luontotyytit selvitettiin 17.5.2019 ja 18.6.2019. Koko selvitysalue käveltiin läpi. Selvityksessä paikannettiin mahdollisten suojelullisesti arvokkaiden kasvilajien esiintymät.

Arvokkaat ja uhanalaiset luontotyytit rajattiin maastohavaintojen perusteella ja rajaukset on esitetty kartalla tulososiossa.

3.3 Liito-oravaselvitys

Liito-oravaselvitys toteutettiin 29.4.2019 ja 17.5.2019, jolloin lajin esiintymisen kartoittamisessa käytetyt papanat ovat hyvin havaittavissa. Kartoituksessa on noudatettu Suomen ympäristö 1/2017 julkaisun ohjeistusta (*Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt*).

Maastossa tarkistettiin liito-oravalle soveliaat elinympäristöt, joita ovat muun muassa varttuneet kuusimetsät ja kuusivaltaiset sekametsät, metsäiset joen- ja puronvarret, rannat sekä pellonreunushaavikot. Kartoitettavilta kohteilta tarkastettiin haaparyhmät, nuoret haavikot (runkojen läpimitta vähintään 10 cm), järeät tervalepät, koivut sekä järeähköt ja järeät kuuset. Kartoitettavien kohteiden ennakkotunnistuksessa käytettiin apuna puusto- ja kasvupaikkatietoja. Lisäksi maastotyössä tehtiin lisätarkistuksia soveliailta näyttävillä kohteilla.

Maastossa liito-oravan reviiripuun tunnistaminen tapahtui papanoiden perusteella. Papanoiden tuoreus ja määrä arvioitiin silmämääräisesti. Puulaji ja sen järeys kirjattiin ylös. Papanapuiden lisäksi havainnoitiin liito-oravalle pesäpaikaksi sopivia kolopuita ja risupesäitä. Jos liito-oravan papanoita löydettiin, etsittiin lähiympäristöstä lisää jätöksiä.

Papana-, risupesä- ja kolopuiden koordinaatit merkittiin GPS-laitteella karttapisteiksi. Esiintymisalueet rajattiin kartalle löydettyjen papanoiden ja lajin elinpiirin ydinalueeksi soveltuvan elinympäristön esiintymisen perusteella.

3.4 Viitasammakkoselvitys

Viitasammakoiden esiintymistä selvitettiin toukokuussa 17.5.2019 muista selvityksistä erillisellä selvityskäynnillä. Selvityksen ajankohdan määritti kevään kulku, ja se ajoitettiin lajin aktiivisimpaan soidinaikaan. Kokemukset lajin soidinääntelystä ovat osoittaneet, että lajin luotettava havainnointi edellyttää selvityksen tekoa loppuillasta tai alkuyöstä, jolloin koiraiden ääntelyaktiivisuus on suurinta. Aamuyön tunnit ovat myös aktiivista ääntelyaikaa. Päivällä lajin ääntely on satunnaista

Ennakkoaineistojen perusteella tunnistetut lajille soveltuvat esiintymispaikat kierrettiin kuunnellen, kun yölämpötila oli riittävän korkea ja vesistöjen rannat sulaneet. Viitasammakoiden esiintymistä havainnoitiin soidinäänien perusteella. Esiintymistä arvioitiin soidintavien yksilöiden runsaus. Esiintymisalueet rajattiin kartalle.

3.5 Lepakkoselvitys

Lepakkoja selvitettiin 1.7.2019 23:15 alkaen ja 9.8.2019 23:00 alkaen. Havainnoinnissa käytettiin lepakkodetektoria ja selvitettiin aiemmissa selvityksissä potentiaalisina lepakkoalueina tunnistetut kohteet.

3.6 Linnustoselvitys

Kaava-alueen linnusto inventoitiin 17.5.2019 ja 18.6. 2019 kartoituslaskentana, jossa kaikki alueella reviiriä pitäneet yksilöt kirjattiin ylös. Mahdollisten huomionarvoisten lajien sijainti tallennettiin GPS-laitteella paikkatietona.

Selvityksen perusteella (maastotyö ja olemassa olevat aineistot) määriteltiin linnustollisesti arvokkaat alueet.

3.7 Muu lajisto

Direktiiveissä mainittujen hyönteislajien ja muuna uhanalaisen lajiston esiintymistä arvioitiin muiden selvitysten yhteydessä perustuen havaintoihin ja arvioihin elinympäristöjen sopivuudesta.

3.8 Maisemaselvitys

Maisemaselvityksessä selvitettiin vesistöjen maisema- ja virkistysarvot. Selvityksen raportoinnin tueksi arvokkaat maisemakohteet kuvattiin hyvälaatuisella kameralla. Tässä raportissa kuvataan selvitysalueen maisemalliset erityispiirteet sekä eri osa-alueiden luonne ja erityispiirteet. Kaavoitettavat ranta-alueet on luokiteltu kolmeen luokkaan:

- **Luokka 1** – Maisemallisesti tai luonnonarvoiltaan herkät alueet, joille rakentamista ei suositella
- **Luokka 2** – Kohtalaisen sietokyvyn alueet, joilla on maisemallisia arvoja (luonnonmaisema tai kulttuurimaisema) tai herkkiä kohteita lähellä
- **Luokka 3** – Tavanomaiset alueet, joiden rakennettavuuden sietokyky on hyvä

Luokitus perustuu ranta-alueiden maisemaekologiseen sietokykyyn. Sietokykyyn vaikuttavia tekijöitä ovat mm. rannan avoimuus, jyrkkyys, soistuneisuus ja kalliokasvillisuuden heikko kulutuskestävyys. Myös alueen ekologiset arvot vaikuttavat

maisemaekologiseen sietokykyyn. Tällaisia arvoja ovat esimerkiksi arvokkaat luontotyypit tai uhanalainen lajisto.

Maastoinventoinnin lisäksi huomioidaan jo tunnistetut maisemallisesti arvokkaat kohteet, kuten mahdolliset valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaat kulttuurimaisema-alueet.

4 Luontokohteiden arvottaminen ja arvoluokitus

Luokittelu helpottaa maankäytön suunnittelua, kun tiedetään, mitkä kohteet pitää ensisijaisesti ottaa huomioon suunnittelussa, mikäli kaikkia luonto- ja maisemakohteita ei voida säästää.

Luontokohteiden luokitus pohjautuu Södermanin (2003) esittämään arvoluokitukseen, jota on täydennetty uusien selvitysten, muuttuvien luokitustarpeiden ja uhanalaisuustietojen perusteella.

Arvoluokitus on seuraava:

- kansainvälisesti arvokkaat kohteet
- kansallisesti arvokkaat kohteet
- maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat kohteet
- paikallisesti arvokkaat kohteet
- muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

Tunnetut ja maastotyössä löydetty arvokkaat kohteet arvotetaan luonto- ja maisema-arvojen perusteella. Kohteiden arvotuskriteereinä käytetään kohteen edustavuutta, luonnontilaisuutta, harvinaisuutta ja uhanalaisuutta, luonnon monimuotoisuutta lajitasolla sekä kohteen toiminnallista merkitystä lajistolle. Mitä harvinaisemmasta ja uhanalaisemmasta lajista on kyse, sitä arvokkaampi alue on. Etenkin linnuston uhanalaistumiskehityksen seurauksena uhanalaisuus kriteerejä joudutaan tarkastelemaan niiden osalta muusta lajistosta poiketen, koska uhanalaisissa lajeissa on mukana suhteellisen yleisesti esiintyviä lajeja.

Metsien luonnontilaisuutta arvioitaessa huomioidaan metsän metsähoidollinen tila, lahoppuujatkumo ja lahoppuun määrä sekä elävän puuston rakenne ja puulajisuhteet.

Kansainvälisesti arvokkaat kohteet

Tähän ryhmään kuuluvat Natura 2000 -verkoston alueet, Ramsar -alueet ja kansainvälisesti merkittävät kosteikot ja lintualueet (IBA -alueet).

Kansallisesti arvokkaat kohteet

Kansallisesti arvokkaisiin kohteisiin kuuluvat kansallispuistot, luonnonpuistot, suojeluohjelmien kohteet, erämaa-alueet, koskiensuojelulain mukaiset vesistöt, valtakunnallisten suojeluohjelmien kriteerit täyttävät kohteet, kansallisesti tärkeät lintuvesialueet (FINIBA -alueet), kohteet, joilla on luonnonsuojelulain luontotyyppejä (LsL 29§), äärimmäisen ja erittäin uhanalaisten sekä vaarantuneiden lajien esiintymispaikat, erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat (luontodirektiivi IVa, luonnonsuojeluasetus) ja muut arvokkaat luonnonsuojelualueet.

Lisäksi kansallisesti arvokkaisiin kohteisiin kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaat perinnemaisemat ja kulttuurimaisemat.

Maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat kohteet

Tähän ryhmään kuuluvat valtakunnallisissa suojeluohjelmissa maakunnallisesti arvokkaiksi luokitellut kohteet, maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI -alueet), seutu- ja maakuntakaavan suojelualuevaraukset, alueellisesti uhanalaisten lajien esiintymispaikat ja maakunnallisesti/seudullisesti merkittävät muut luontokohteet, kuten edustavat uhanalaiset luontotyytit.

Alueellisesti ja paikallisesti arvokkaat kohteet

Alueellisesti ja paikallisesti arvokkaisiin kohteisiin kuuluvat kohteet, joilla on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (Metsälaki 10 §), vesilain mukaisten muuttamis-/heikentämiskiellon alaiset kohteet (Vesilaki 11 §), yleis- ja asemakaavojen suojeluvaraukset, paikallisesti uhanalaisten ja harvinaisten lajien esiintymispaikat sekä muut paikallisesti harvinaiset ja edustavat luontokohteet, kuten pienialaiset uhanalaiset tai silmälläpidettävät luontotyytit.

Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

Kohteet, jotka eivät ole edellä mainituissa luokissa mutta, jotka ovat luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta tärkeitä, esimerkiksi suuret yhtenäiset tavanomaisen luonnon alueet ja ekologiset käytävät. Lisäksi tähän luokkaan kuuluvat luonnonmuistomerkit kuten hyvin kookkaat puuyksilöt.

METSO-luokituksen mukaiset kohteet

Metsäkokonaisuudet, jotka ovat Metsien monimuotoisuusohjelman kriteerit täyttäviä kohteita (METSO I, II, tai III). METSO-ohjelma rahoittaa vapaaehtoisesti suojeluun tarjottavia alueita. Maanomistaja voi halutessaan tarjota kohteeksi soveltuvaa metsää tai metsän osaa joko pysyvään tai määräaikaiseen suojeluun. Omistuksesta ei välttämättä tarvitse luopua, ja omistaja saa täyden korvauksen puustosta verottomana. Liito-oravan elinalueet soveltuvat METSO-ohjelmalla suojeltaviksi kohteiksi. Metsoon sopivat erittäin hyvin myös muun muassa korvet ja lehdot.

Uhanalaisuusluokitus

Luontoselvityksen uhanalaisuusluokitus pohjautuu uhanalaisten lajien seurantatyöryhmän esitykseen, joka on laadittu IUCN:n uusien uhanalaisuusluokkien ja kriteerien mukaisesti (Hyvärinen et al. 2019). Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Silmälläpidettävät (NT) lajit eivät ole uhanalaisia lajeja. Luontotyyppien uhanalaisuusluokitus perustuu vuonna 2018 tehtyyn arviointiin (Kontula & Raunio 2018). Selvitysalue kuuluu alueellisessa jaottelussa Etelä-Suomeen.

Alueellisesti uhanalaiset lajit pohjautuvat uhanalaisuusluokitukseen, jossa aluejakona käytetään metsäkasvillisuusvyöhykkeitä osa-alueineen. Lajit jaetaan kahteen luokkaan: alueellisesti hävinneet (RE) ja alueellisesti uhanalaiset (RT).

Suomelle on määritelty myös joukko lajeja, joiden suojelusta Suomi on erityisesti vastuussa (Rassi ym. 2001). Tämä perustuu siihen, että lajien kannasta merkittävä osa esiintyy Suomen alueella. Vastuulajien kohdalla seuranta ja tutkimusta on tehostettava ja lajien elinympäristö tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa. Samalla tavalla on määritelty Suomelle tärkeimmät vastuuluontotyytit (Raunio ym. 2008).

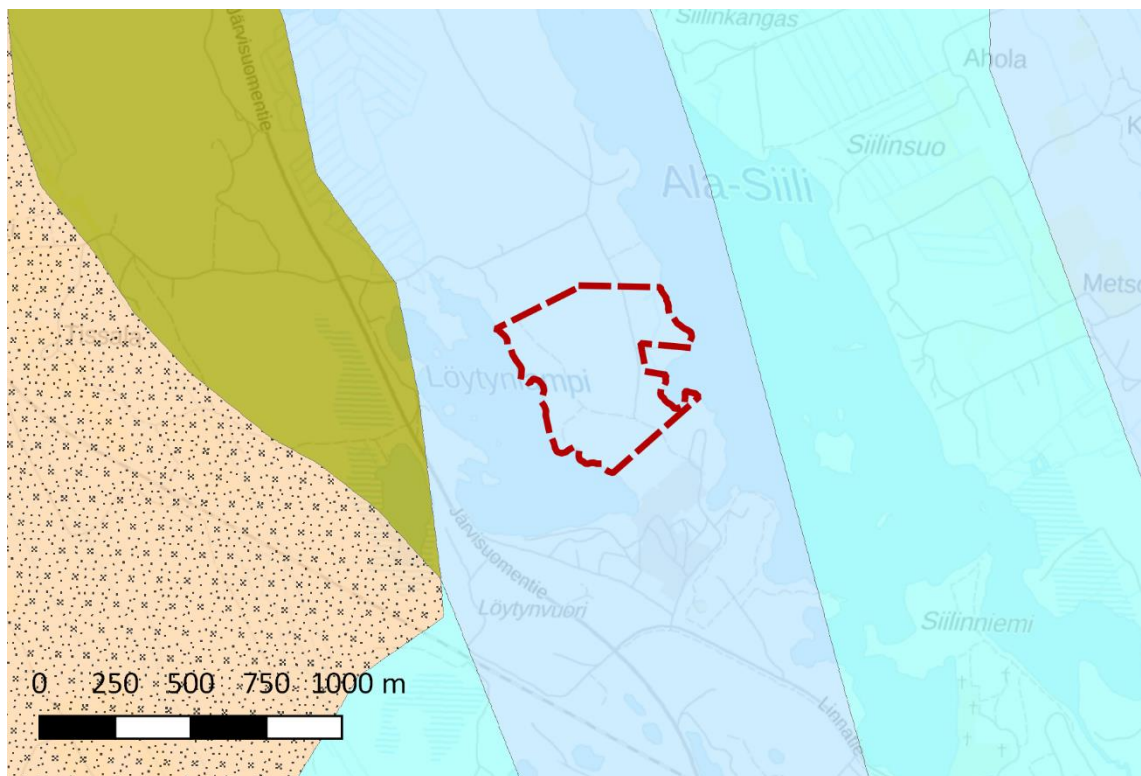
5 Selvitykseen liittyvät epävarmuustekijät

Luontoselvitykseen liittyy aina epävarmuustekijöitä. Yhden maastokauden aikana tehty havainnointi on otos kokonaisuudesta, jossa etenkin lajien esiintymisessä on ajallista ja paikallista vaihtelua. Esimerkiksi liito-oravien elinpiirit ovat ajoittain asumattomia, kun reviirin yksilöt kuolevat ja reviiri ei ole tullut heti uudelleen asutetuksi. Linnuston osalta vuosittainen pesimämenestys vaihtelee suuresti ja vaikuttaa yksilöiden sijoittumiseen ja havaittavuuteen. Yksittäisten harvinaisten kasvien havaittavuus selvityksessä on heikko ja niiden havaitseminen on osin sattumanvaraista. Olennaisinta onkin tunnistaa ne elinympäristöt, joilla on suuri potentiaali suojellullisesti arvokkaan lajiston esiintymiselle.

6 Luontoselvityksen tulokset

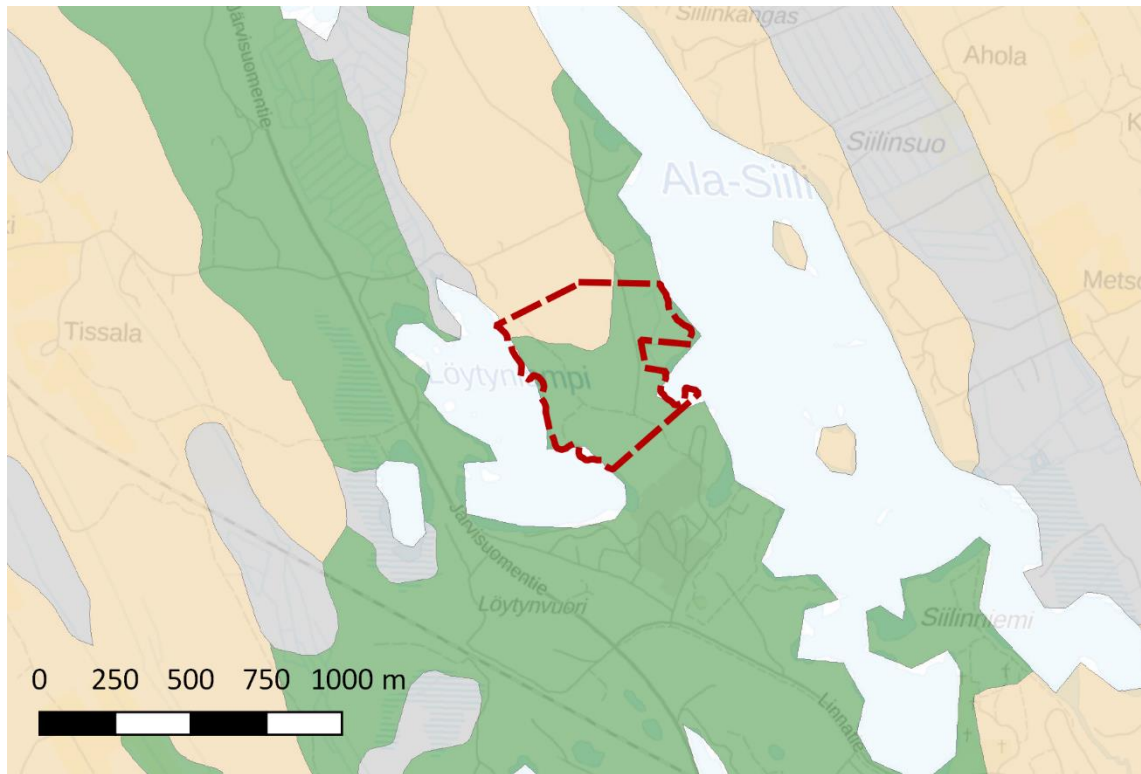
6.1 Alueen geologia ja maaperä

Kaava-alue on GTK-aineiston mukaan kallioperältään grauvalakkaa. Sen määritelmä on heikosti lajittunut hiekkasedimentti, jossa on runsaasti maasäpiä ja kivilajin kappaleita usein savirikkaassa välimassassa. Esiintymä ulottuu sormimaisena kaava-alueen läpi kohti etelään (Kuva 2).

Kuva 2. Alueen kallioperäkartta. Kaava-alue (punainen raja) sijoittuu pohjois-eteläsuuntaisen grauvalakka-muodostuman alueelle (tummempi sininen).

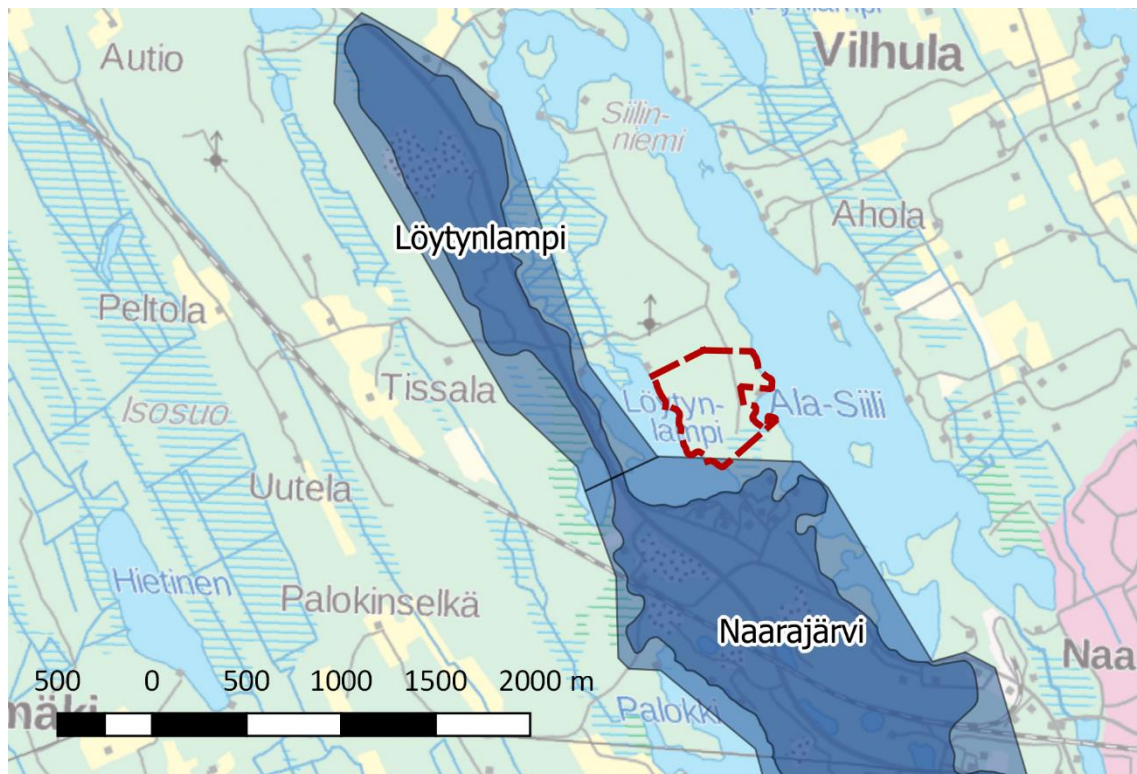
Maaperän muodostaa alueen pohjoislaidalla sekalajitteinen moreeni ja eteläosassa karkearakeinen maalaji (Kuva 3). Maasto on kumpuilevaa ja harjanteista. Painanteisiin on syntynyt soistumia.

Kuva 3. Alueen maaperäkartta. Kaava-alueelle sijoittuu sekalajitteista moreenia (vaaleanruskea) ja karkearakeista maailajia (vihreä).

Selvitysalueella tai sen läheisyydessä ei sijaitse merkittäväksi tunnistettuja kallioalueita tai moreenimuodostumia.

Kaava-alueen läheisyydessä sijaitsevat Löytynlammen ja Naarajärven pohjavesialueet (Kuva 4.). Näistä Naarajärven alueen määritelty laajempi rajausta sivuaa kapealti kaava-alueen eteläkärkeä. Pohjavesialueiden läheisyys tulee huomioida alueelle soveltuvien toimintojen arvioinnissa.

Kuva 4. Kaava-alueen sijainti suhteessa lähimpiin pohjavesialueisiin.

6.2 Kasvillisuus ja luontotyytit

Kaava-alue kuuluu eteläboreaaliseen metsäkasvillisuusvyöhykkeeseen ja sen alaosaan Järvi-Suomi (2b). Suokasvillisuusvyöhyke on viettokaita, ja sen alaosa Sisä-Suomen vietto ja rahkakeitaat (2a).

Kaava-alue on luonteeltaan monotoninen ja yleisilmeeltään karu. Kasvillisuus on metsätyypeille tunnusomaista, eikä uhanalaisia kasvilajeja havaittu. Kasvupaikkatyyppien jakauma on esitetty kartalla kuvassa 5. Alueeseen sisältyy pitkästi rantaviivaa, joka on luonteeltaan karua ja melko jyrkkää. Ilmaversoinen kasvillisuus on niukkaa. Kaakkoisosassa räme jatkuu rantaan asti.

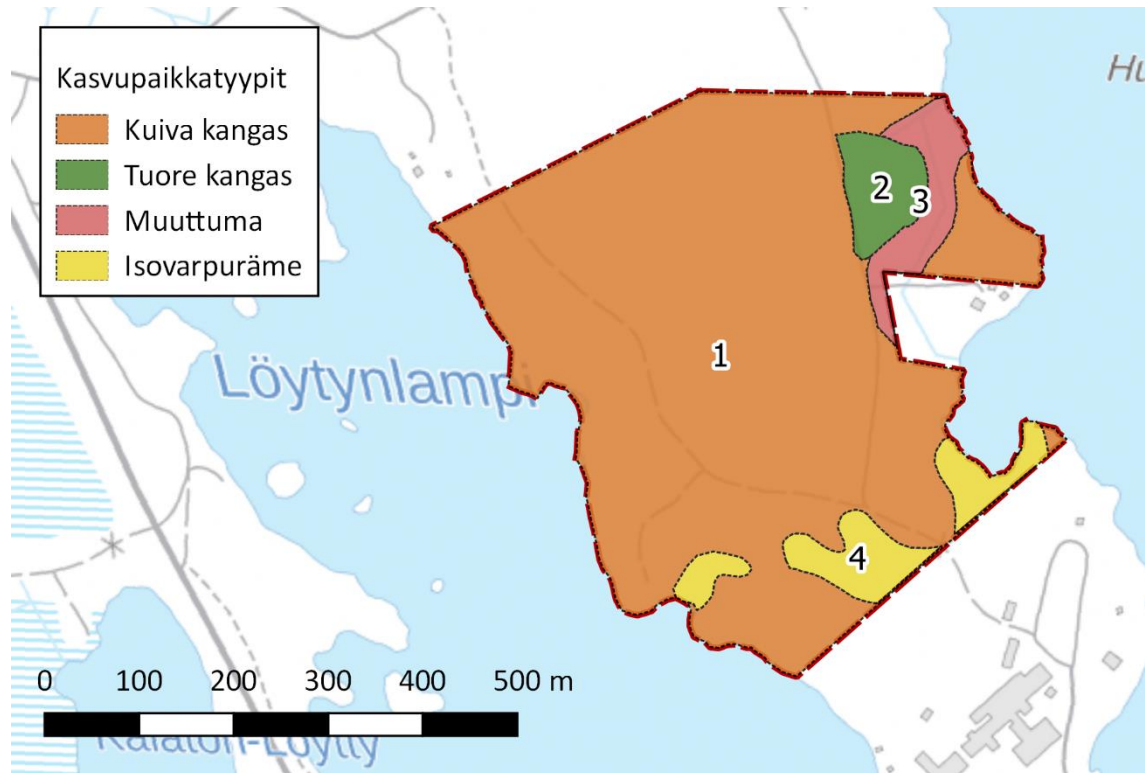
Valtaosalla aluetta pääpuulajina on mänty. Kasvupaikkana lähes koko selvitysalalla (Kuva 5, kuvio 1) on kuivahko kangas (VT puolukkatyyppi). Alue on kokonaisuudessaan metsätalousmaata, ja sitä on hoidettu niin että alueella ei ole erityisiä vanhoihin metsiin liittyviä luontoarvoja. Metsien yleisilme on harva. Aluskasvillisuudessa esiintyy melko runsaasti katajaa. Vallitsevia ovat puolukka ja mustikka, sekä paikoin kangasmaille levittäytyvä suopursu.

Kuivimmilla kasvupaikoilla alueen länsirannoilla esiintyy pienialaisesti myös kuivaa kangasta (CT kanervatyyppi). Näillä alueilla kasvaa esimerkiksi sianpuolukkaa ja poronjäkäliä.

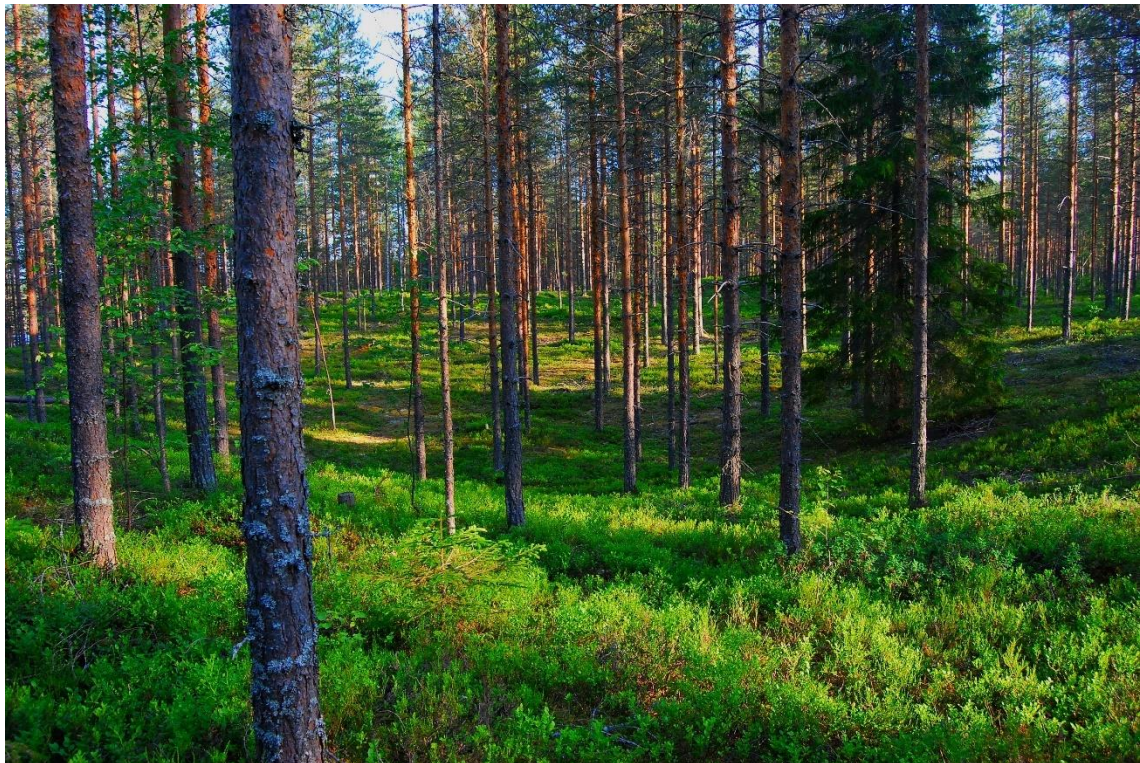
Alueen koillisosassa on pieni varttuneemman ja iäkkäämmän metsän pala (Kuva 5, kuvio 2), jolla kasvupaikka on tuoretta kangasta (MT mustikkatyyppi). Tällä alueella puustossa on vallitsevana varttunut kuusi; sekapuuna kasvaa myös joitain haapoja.

Tuoreen kankaan kuvio rajoittuu ojitettuun kuvioon (Kuva 5, kuvio 3), joka lähestyy mustikkaturveturvekangasta. Alkuperäinen kasvupaikka on ollut joku korpityyppi, mutta nyt suomalaiset piirteet ovat väistyneet. Tällä kuviolla on jonkun verran lahpuuta.

Selvitysalueen eteläosassa on maaston painanteisiin syntyneitä soistumia, joissa vallitseva suotyyppi on isovarpuräme (Kuva 5, kuvio 4). Vallitsevat rämevarvut ovat suopursu ja vaivero. Läntisin rajattu suoalue on suopuruista kangasrämettä.

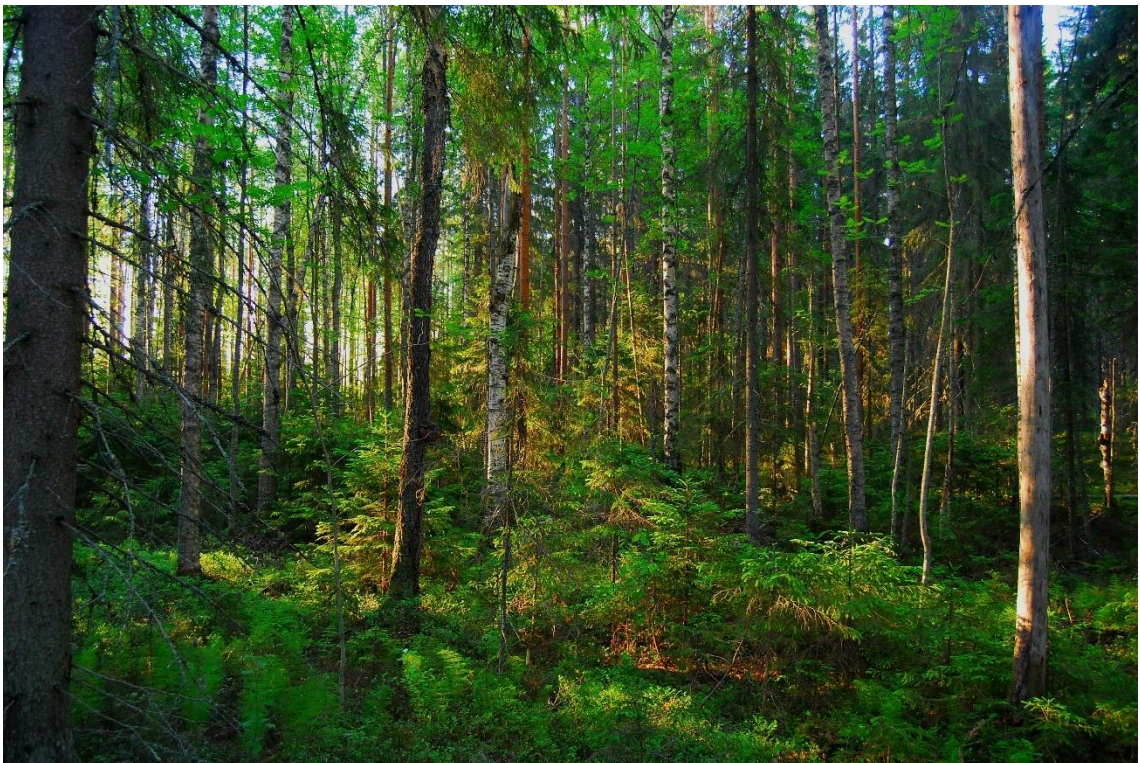
Kuva 5. Kaava-alueen kasvillisuuden kasvupaikkatyyppit.

Kuva 6. Kuivaa kangasta kuvion 1 keskiosissa.

Kuva 7. Tuoreen kankaan kuvio 2.

Kuva 8. Ojitettu kuvio 3.

6.3 Suojelualueet

Kaava-alueelle ei sijaitse suojeltuja alueita. Kaava-alueen lähialueella ei ole Natura 2000-ohjelman alueita tai luonnonsuojelualueita, joihin kaavalla voisi olla merkittäviä vaikutuksia.

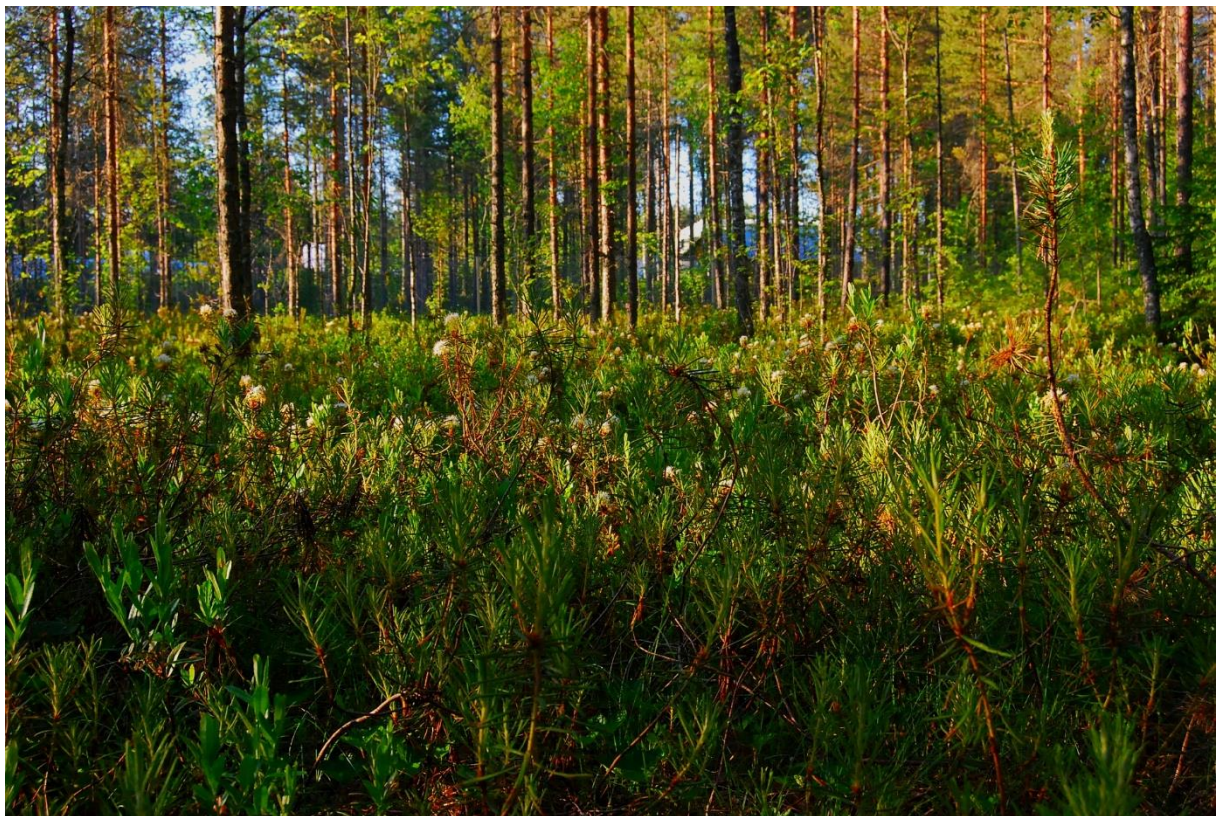
6.4 Luontotyyppikohteiden kuvaukset

Löytynlammen rämeet (1.6 ha)

Kaava-alueen eteläosasta rajattiin arvokkaana luontotyyppinä painanteisiin syntyneet rämeet (Kuva 5, kuviot 4). Kohde on pienialainen eikä lajistoltaan erityisen edustava. Mittavien ojitusten takia kohteen luontotyytit ovat uhanalaistuneet. Ojittamatta säilyneet rämesaarekkeet ovat melko harvinaisia ja sellaisena kohde on luonteeltaan edustava. Kohde jatkuu osin kaava-alueen ulkopuolelle.

Peruste: Uhanalalaiset luontotyytit isovarpuräme (Etelä-Suomessa vaarantunut VU), kangasräme (Etelä-Suomessa erittäin uhanalainen EN, valtakunnallisesti vaarantunut VU).

Arvoluokka ja kaavasuositus: Paikallisesti arvokas, LUO.

Kuva 9. Suopursuvaltaista isovarpurämettä vankilan aidan tuntumassa.

6.5 Liito-orava

Liito-orava on EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittu laji. Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Tällaiset kohteet on tällä perusteella luokiteltu kansallisesti arvokkaiksi kohteiksi.

Liito-orava suosii lehtoja ja lehtomaisia kankaita. Lajia tapaa harvakseltaan myös tuoreilta kankailla. Mäntyvaltaisilla kuivahkoilla kankailla ja sitä karummilla paikoilla laji ei esiinny säännöllisesti. Kaava-alue on lähes kokonaisuudessaan liito-oravalle luonteeltaan liian karua mäntymetsää. Lajille potentiaalisena kohteena erottuu kaava-alueen itälaidan varttuneemman tuoreen kankaan kuvio, joka jatkuu ojitettuna korpena. Tällä alueella on lajin elinpiireille tyypillisiä rakennepiirteitä, kuten vankkoja kuusia, muutamia varttuneita haapoja ja ruokailuun sopivaa lehtipuustoa. Alueelta ei selvityksissä löytynyt papanoita. Alueen houkuttavuutta voi vähentää sen sijainti epäsuotuisan mäntyvaltaisen metsän ympäröimänä. Kaava-alueella ei todettu sijaitsevan liito-oravan lisääntymis- tai levähdysalueita.

6.6 Viitasammakko

Viitasammakko on EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittu laji. Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty. Tällaiset kohteet on tällä perusteella luokiteltu kansallisesti arvokkaiksi kohteiksi. Lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja uhkaavat pääasiassa maankäytön muutokset (elinympäristöjen väheneminen) ja pienvesien laadun heikkeneminen.

Selvityksessä kaava-alueen todettiin sopivan varsin huonosti viitasammakon elinalueiksi. Kasvillisuus rannoilla on vähäistä, eikä lajin suosimia laajoja ilmaversoisten rantakasvien vyöhykkeitä esiinny. Kokonaisuutena kaava-alue on laajalti kuiva ja karu. Ainoana edes mahdollisena kohteena erottuu alueen kaakkoisosan suoranta. Selvityksessä tältäkin alueelta ei havaittu soidintavia yksilöitä. Kaava-alueella ei todettu sijaitsevan viitasammakon lisääntymis- tai levähdysalueita.

6.7 Lepakot

Lepakot EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittuja lajeja. Niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain nojalla kielletty.

Heinäkuun alun käynnillä kaava-alueella ei havaittu lepakoita. Elokuussa tehdyllä käynnillä havaittiin kaksi viiksisiippayksilöä varttuneen tuoreen kankaan kuvioon liittyen (Kuva 5, kuvio 2). Toinen havaittiin saalistelemassa tieuralla runsaana esiintyviä yöperhosia ja toinen varttuneen metsän kuvion sisällä. Havainnon läheisyydessä ei havaittu kolopuita tai muita erityisen hyvin levähdyspaikoiksi sopivia puita.

Lepakot voivat päivehtiä lähellä olevissa rakennuksissa. Havaintojen vähyyden perusteella voidaan todeta, ettei kaava-alueella ole lepakoiden erityisen tärkeitä ruokailu- tai lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

6.8 Linnusto

Selvitysalueen linnusto koostuu kangasmetsien peruslajeista. Kokonaisparimäärä alueella on suhteellisen alhainen johtuen alueen karusta yleisluonteesta. Havaittu lajisto on esitetty taulukossa 1. Metsälajisto on runsaimmillaan alueen itälaidan varttuneen metsän kuviolla. Alueen rannat ovat karuja eikä niillä esiinny juurikaan vesilinnustoa. Ainoana rantaan liittyneenä lajina havaittiin yksi pari kalalokkeja.

Alueella ei havaittu suurten petolintujen käyttämiä risupesäitä. Lajistosta vain töyhtötiainen on uhanalainen (vaarantunut VU). Yksi pari on melko tyypillinen lajin esiintymistiheys kaava-alueen kaltaisissa metsissä. Teeri on lintudirektiivin lajeja ja Suomen kansainvälisiä vastuulajeja. Alueella havaittiin yksi koiraslintu, joten lajin pesintä alueella ei ole varmaan.

Taulukko 1. Kaava-alueella havaitut pesivät lintulajit, ja niiden arvioitu parimäärä.

Havaitut lajit		Parimäärä
Teeri	<i>Tetrao tetrix</i>	1
Kalalokki	<i>Larus canus</i>	1
Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	3
Sirittäjä	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	1
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>	3
Hippiäinen	<i>Regulus regulus</i>	1
Harmaasieppo	<i>Muscicapa striata</i>	1
Kirjosieppo	<i>Ficedula hypoleuca</i>	2
Töyhtötiainen	<i>Parus cristatus</i>	1
Puukiipijä	<i>Certhia familiaris</i>	1
Närhi	<i>Garrulus glandarius</i>	1
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	2
Vihervarpunen	<i>Carduelis spinus</i>	2

Selvityksen perusteella kaava-alueella ei ole merkittäviä linnustollisia arvoja.

6.9 Muu lajisto

Selvityksen perusteella alueen ei arveltu olevan tyypillinen tai hyvin soveltuva elinympäristö luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainituille sudenkorento- tai perhoslajeille. Havaintoja näistä lajeista ei myöskään tehty maastotäiden yhteydessä.

6.10 Aiemmat tiedot merkittävistä tai uhanalaisista lajeista

Kaava-alueelta ei ollut lainkaan havaintoja Ympäristöhallinnon Hertta-tietojärjestelmässä.

7 Maisemaekologinen selvitys

Kaava-alue kuuluu maisemamaakuntajaossa Itäiseen Järvi-Suomeen ja sen alaosa Savonelan seutu. Alue on pinnanmuodoiltaan loivinta itäistä Järvi-Suomea, ylävää ja karua välialuetta.

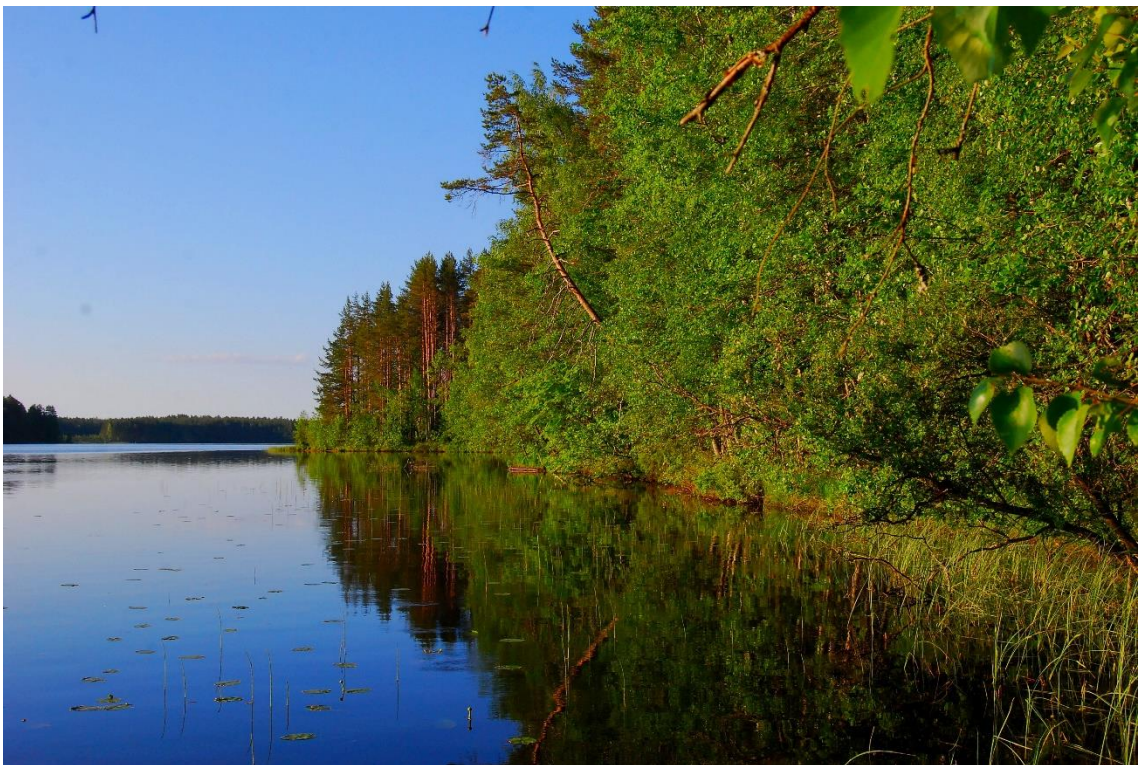
Kaava-alue sijoittuu kannakselle, jossa rantaviivan osuus on huomattava. Löytynlampi on alun perin luonteeltaan erämainen pikkujärvi, jonka maisemakuvaa ovat olennaisesti muuttaneet länsirannalla kulkeva Järvisuomentie, sekä etelärannan melko runsas rakennuskanta, johon kuuluu Naarajärven vankilan melko suuriakin rakennuksia. Kaava-alueen rantaviiva on tällä hetkellä metsäinen.

Luonteeltaan metsärantaisena ja osin jo rakennettuna ympäristönä järville avautuvat maisemat eivät sisällä erityisiä arvoja. Kaava-alueen vähäiset maisemalliset arvot perustuvat pienialaisiin luonnonmaisemakohteisiin (ojittamattomat suoalueet).

Kuva 9. *Löytynlammen eteläosan maisemaa hallitsee vankila-alueen pihapiiri.*

Itäosa kaava-alueesta on Ala-Siilin metsäistä ranta-aluetta. Järvi on rannoiltaan osin runsaasti rakennettu. Kaava-alueen eteläpuolella maisemaa hallitsee vankila-alue. Kaavan sisälle jää yksi jo rakennettu rantarakennuspaikka.

Kuva 10. *Ala-Siilin puoleista rantaviivaa*

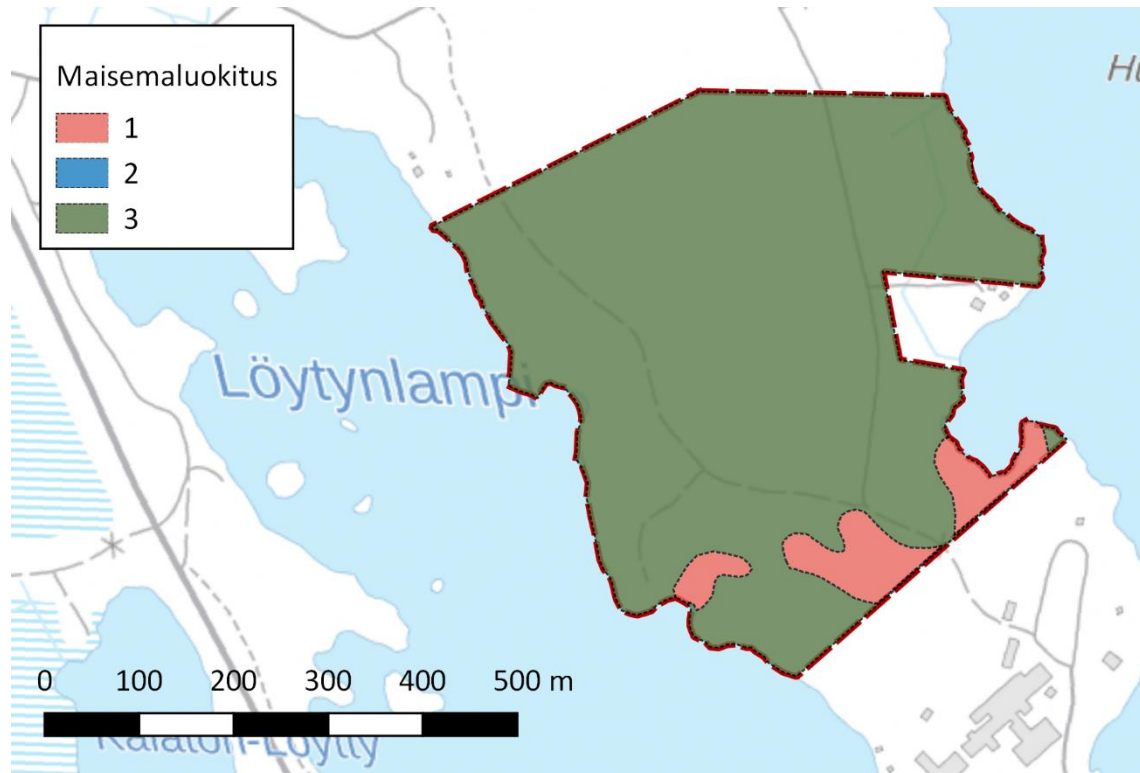
Kuva 11. Itärannan toteutunut rakennuspaikka.

Kuva 12. Etelässä kaava-alue rajautuu vankila-alueeseen.

Maisemaekologisen tarkastelu perusteella kaava-alue on sijoitettu pääosin luokkaan 3 – tavanomaiset alueet, joiden rakennettavuuden sietokyky on hyvä.

Alueen maaperä ja maisemallinen luonne ja kestävyys soveltuvat hyvin lisärakentamiselle. Ainoastaan eteläosan suokohteet suositellaan jätettäväksi kokonaan rakentamisen ulkopuolelle.

Kuva 13. Maisemaekologinen luokitus kaava-alueelle.

8 Viitteet

Etelä-Savon ELY-keskus 2019. Ympäristöhallinnon Hertta-tietojärjestelmän tiedot (päiväty 2.12.2019)

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) ja -asetus (160/1997).

Neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (NDir 79/409/ETY).

Neuvoston direktiivi luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (NDir 92/43/ETY).

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001. Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.

Ympäristö.fi 2019. Ympäristöhallinnon paikkatietoaineistot.